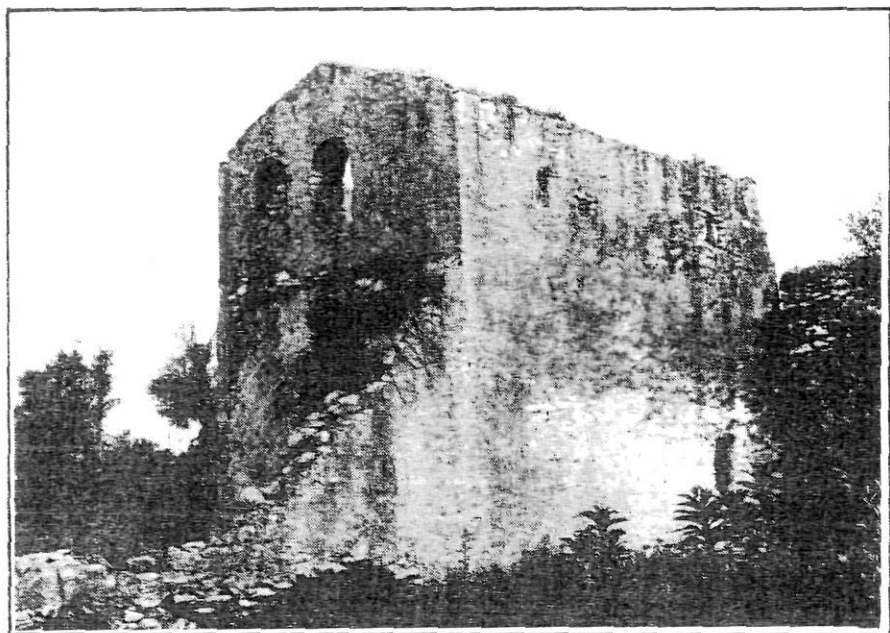
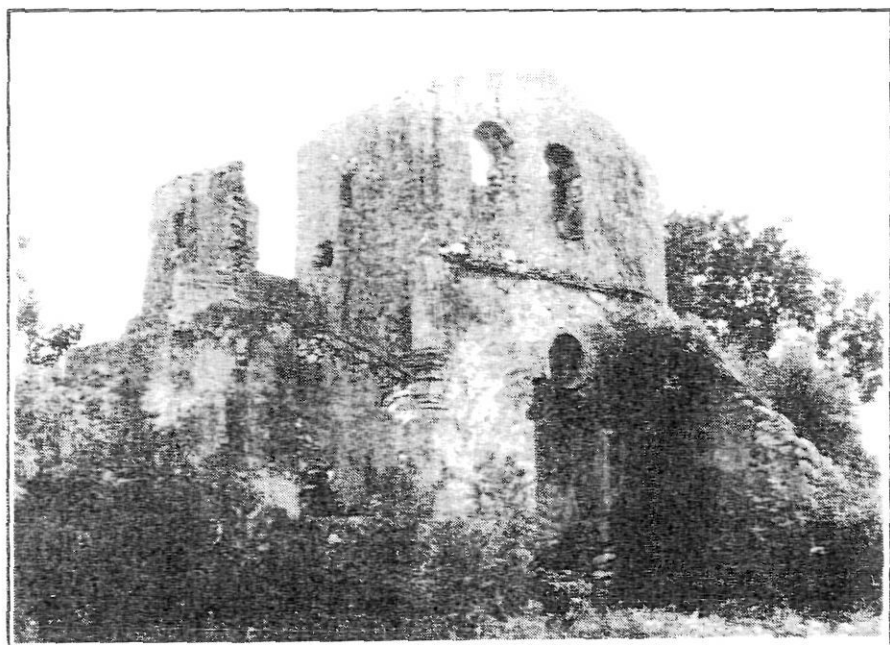
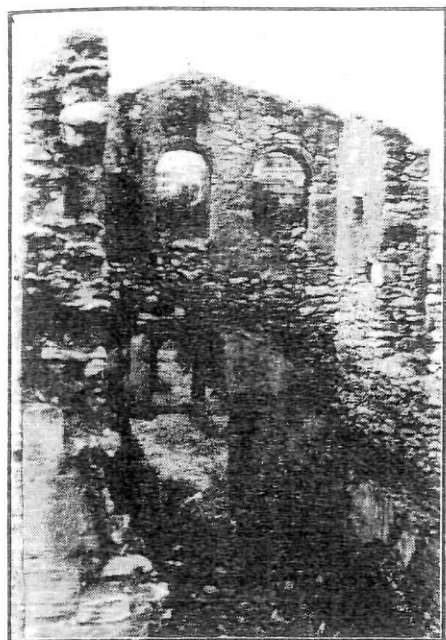

**APROXIMACIÓ A L'ESTUDI DE L'ERMITA DE LA PARTIDA
DE LA SORT DE TORREDEMBARRA**

*Josep Maria Gené Torrell
Francesc Mercadé Teixidó*

Estat actual de l'ermita de la Partida de la Sort de Torredembarra
(fotografies i dibuixos dels autors)

Aquesta ermita es troba dintre la partida de la Sort, a frac de la carretera nacional 340, a l'alçada del pont de Torredembarra i a prop de les instal·lacions de la Creu Roja. De la Creu Roja, i paral·lel a la carretera, arrenca un camí, anomenat popularment «Camí de les Vídues». Agafant aquest camí, des de les esmentades instal·lacions de la Creu Roja, l'ermita és l'última construcció que trobem a mà esquerra.

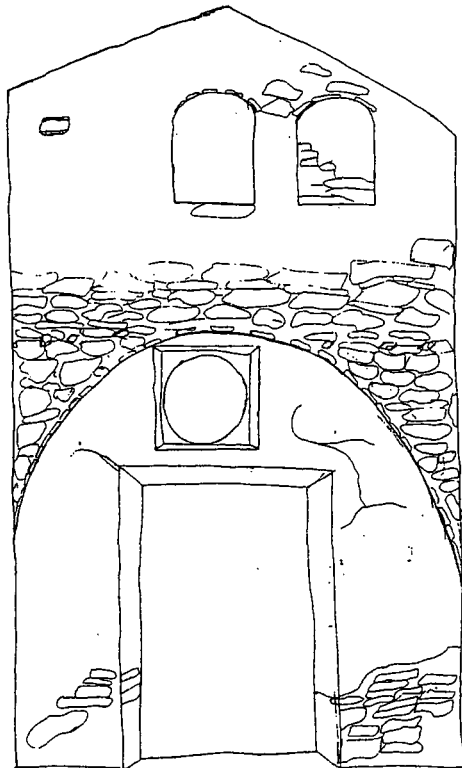
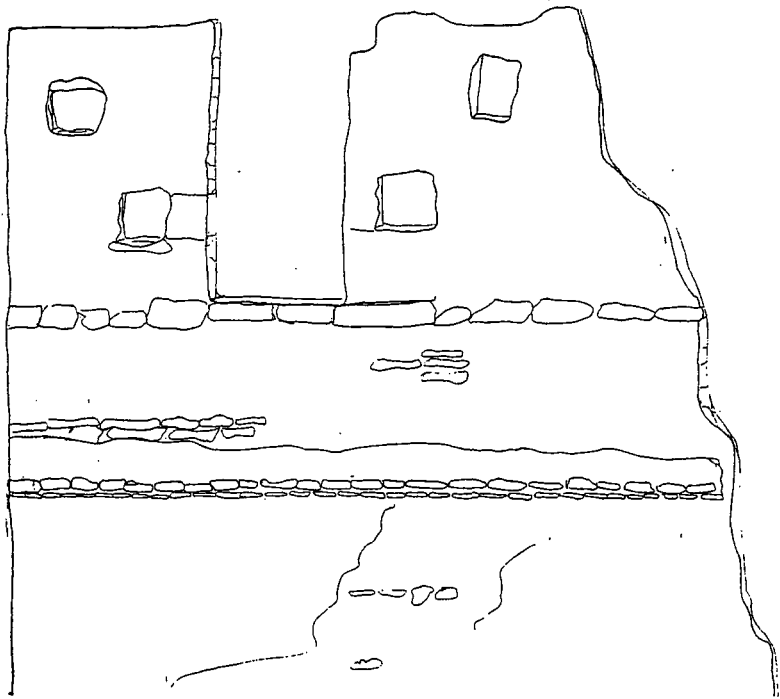
L'estat actual de l'ermita és molt ruïnós; a la construcció li manquen el sostre i el trespòl, que estava situat entre la planta baixa i el primer pis, a més de la volta de canó que nava adossada a aquest trespòl i la part de l'absis de l'ermita amb altar. Malgrat trobar-se en un estat lamentable i vergonyós, ja que s'hi troben restes i detrius de tota mena, ens és fàcil d'imaginar-nos la configuració de l'ermita quan era un lloc de culte.

L'orientació de l'ermita és la següent: l'absis al sud i la porta al nord; la paret de l'oest és llisa per la part exterior. Tan sols presenta, aquesta paret oest, una finestra a la planta baixa, a 1,10 metres de la paret de l'absis i a 1,10 metres del paviment. Aquest vanus fa una alçada de 70 centímetres per una amplada de 60 centímetres. Aquesta paret fa una alçada aproximada de 5 metres i una llargada de 6 metres; la part interior d'aquesta paret presenta el mateix vanus que la part exterior, l'arrencament de la volta a 1,40 metres del paviment i, a partir dels 3 metres d'alt hi veiem

una línia d'agulles que indica el nivell del pis; per damunt d'aquesta línia i aproximadament a un metre i fins arribar al cap de munt de la paret, presenta catorze fornícules, les quals apareixen sense cap aliniació aparent, essent totes elles de distint tamany i totes quadrades o rectangulars (veure fotografies i dibuixos).

La paret est presenta, per la part exterior, una estructura adossada a la mateixa. Aquesta estructura està formada per un replà a 20 centímetres del terra, que té 1 metre d'amplada per 75 centímetres de profunditat; representa, també, immediatament després, una escala amb cinc esglaons amb la mateixa amplada i, posteriorment, un altre replà amb la mateixa amplada per 1 metre de profunditat, el qual és la boca d'una cisterna. A mà esquerra d'aquest replà ens trobem amb una porta de 75 centímetres d'amplada per 45 de profunditat (amplada de la paret); aquesta porta ve a sortir al mateix nivell que el pis que estava suportat per la línia d'agulles, la qual cosa ens indica, també, l'existència d'un altre pis. Aquesta porta no té dintell, ja que és enderrocat, igual que la teulada. La paret presenta, a mà dreta de la porta, dos finestretes quadrades sense cap ordenació respecte al conjunt, que, amb dues finestretes a mà esquerra, també sense cap aliniació, ens recorden molt la paret interior ponent. La part interior de la paret est és molt semblant a la part exterior, presentant la porta, les quatre finestretes, una línia d'agulles, a la mateixa alçada que la paret oest, i, a la mateixa alçada també, la línia d'arrencament de la volta.

Com hem dit abans la façana està encarada al nord. La cara exterior presenta una porta de 1,20 metres d'amplada per 2 metres d'alçada per 45 centímetres de gruix (que és el gruix de la paret). Porta a dos bants que haurien d'obrir-se cap a dins, ja que les gambes de la porta presenten unes fugues de 30 graus, amb un escaire de 45 centímetres (gruix de la paret). Per damunt de la porta, hi ha un ull de bou d'uns 45 centímetres de diàmetre, per damunt d'ell, i a 1 metre, una línia de rajoletes paral·lela al terra ens emmarca el que podria haver estat una marquesina o un voladís. La manca d'estudi i el fet de ser, avui, només restes ens impedeixen de dir què era realment això. Pel damunt del mateix a uns 40 centímetres, surt una finestra amb arc de mig punt i d'uns 70 centímetres d'alçada i uns 45 centímetres d'amplada. Aquesta finestra és a la mateixa vertical que l'ull de bou i la porta d'entrada. mirant des de l'exterior i a l'esquerra d'aquesta finestra, ens en trobem una altra de les mateixes dimensions, però posteriorment segada fins a la meitat, i d'una forma molt burda. Al xamfrà nord-est i a l'alçada de l'ull de bou, hi veiem un monolit que descriurem posteriorment quan analitzem els materials de construcció.

La façana interior presenta la porta a 75 centímetres de la paret oest i a 80 centímetres de la paret est. La façana interior fa 3,20 metres per 5,50 metres d'alçada, la porta 1,50 d'amplada per 2 metres d'alçada. Damunt de la mateixa trobem l'ull de bou, emmarcat per un quadrat de 50 centímetres de costat. A 1,40 metres d'alçada i als diedres formats per la paret oest interior-façana interior, façana interior-paret est, trobem l'arrencaement i la fi de la volta de canó, que troba el seu punt més àlgid damunt del quadre que emmarca l'ull de bou, el qual presenta una alçada de poc més de 3 metres; per sobre d'aquest arc de circumferència, i tangent al punt més àlgid, ens trobem amb la línia d'agulles, la qual cosa ens referma la tesi de l'existència d'un pis superior. Per damunt d'aquesta línia hi trobem les dues finestres abans esmentades, i una fornícula al lloc de la tercera finestra.

Anàlisi de materials: mamposteria i revocat d'argamasa, fusta pels cabirons i teula cuita per la teulada. Només cal destacar el monolit del xamfrà nord-est, carreu treballat geomètricament, que sembla portat allà procedent d'una altra edificació, aliena a la present construcció.

Pel que fa referència a la data de construcció i mancant un treball bibliogràfic i arxivístic, ens hem de guiar tan sols per l'estil de la construcció i pels materials emprats en la mateixa. La primera hipòtesi és ben pobre, ja que no podem dir que sigui una ermita medieval, la qual cosa ens ve refermada pels materials i la tècnica de construcció. La mamposteria i els afegits de rajola i maó dins les parets, agafats tots amb fang o morter, ens fa situar la construcció de l'ermita a finals del segle XVII, encara que aquesta cronologia és del tot revisable.

En el sòl interior de l'ermita s'hi troben, i en aquest ordre, la capa de detritus, una altra de terra cascots i, després, fragment de teules damunt d'una capa de cendres i terres; a uns trenta centímetres del sòl actual trobem el paviment, el qual és format per rajola vermella sense decorar.

L'anterior nivell de cendres ens fa pensar en la destrucció de l'ermita arran d'un incendi; tot això ve refermat pels trenta centímetres que hi ha entre el sòl actual i el paviment.

El que és realment sorprenent d'aquesta ermita és l'existència d'una planta superior, i fins i tot és encara més sorprenent quan l'accés a aquesta segona planta es fa per una escala lateral, que neix arran del Camí de les Vidues. Tenint en compte, també, el gran nombre de fornícules de les parets laterals interiors, pensem que possiblement ens trobem davant d'una

ermita de culte i ex-vots, els quals es dipositarien en la planta superior, sense tenir cap relació amb la planta baixa, on hi hauria el veritable lloc de culte, possiblement sota l'advocació del Sant Crist. No sembla probable que fos un lloc habitat, però, indubtablement, algú s'encarregaria de la conservació. Aquesta tesi la referma el fet que, a Torredembarra, recollim l'existència del renom de «l'ermità» o «ermitana».